

Večernik

Leto II. (IX.), štev. 119

Maribor, petek 25. maja 1928

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelok »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica, št. 4

Vročekrvni Inomost

AKADEMIKI ODSTRANILI ITALIJANSKO ZASTAVO NA KONZULATU V INOMOSTU. INCIDENT PORAVNAN.

INOMOST. Tu je prišlo včeraj do vznemirljivega italijansko-avstrijskega incidenta. Ker je italijanski konzul o priliki obletnice vstopa Italije v svetovno vojno razobesil italijansko zastavo, so priredili nacionalistični študenti po mestu viharne protitalijanske demonstracije, tekom katerih so tudi odstranili italijansko zastavo. Intervenerala je takoj policija, ki je več oseb aretirala. Italijanski generalni konzul Riccardi je zahteval od predsednika deželne vlade takojšnje zadoščenje, kar se je tudi zgodilo. Zastava je bila zopet razobešena in ji je avstrijsko vojaštvo izkazalo potrebno čast, deželni predsednik pa je izrazil konzulu svoje ožalovanje radi dogodka. Da prepreči nadaljine incidente, je potem policija za-

prla vse ulice k italijanskemu konzulatu in postavila pred poslopje tudi stražo.

DUNAJ, 25. maja. Državni kancelar Seipel je včeraj popoldne posetil italijanskega poslanika ter se mu radi incidenta v Inomostu opravičil z željo, da ostanejo odnosi med obema državama neskaljeni. Zagotovil je tudi poslanika, da bodo krivci kaznovani.

INOMOST, 25. maja. Italijanski generalni konzul je takoj po nasilni odstranitvi italijanske zastave telefonično poročal o incidentu v Rim, odkoder je dobil potem navodilo, da naj zahteva od avstrijske vlade popolno zadoščenje, katero je potem tudi dobil. S tem je smatrati incident za poravnan, krivci pa pridejo še pred sodišče in bodo strogo kaznovani.

Angleška vlada in naše posojilo

LONDON, 25. maja. Na sinočnji seji spodnje zbornice je državni podtajnik v finančnem ministrstvu na tozadevno vprašanje izjavil, da angleška vlada ne vodi nobenih pogajanj za posojilo z Jugoslavijo in da dosedaj v tem oziru sploh še ni prejela nobenih podobnih predlogov. S pogajanj, ki jih po časopisnih vesteh vodi jugoslovanska vlada z nekaterimi bančnimi skupinami, nima angleška vlada nobenega opravka.

Konferenca ministrov radi posojila

BEOGRAD, 25. maja. Dopoldne se je vršila konferenca ministrskega predsednika Vukičevića z zunanjim ministrom Marinkovićem in trgovinskim ministrom Spahom o našem inozemskem posojilu. Po vladnih vesteh se potrjuje, da je ratifikacija nettunskih konvencij v zvezi z najetjem našega posojila v Angliji.

Krvav atentat v Buenos Airesu

12 mrtvih, mnogo ranjenih.

BUENOS AIRES, 25. maja. V prostorih italijanskega konzulata, kjer se izdajajo potni listi, je bil izvršen ravno v trenutku, ko je bila soba polna ljudi, ki so čakali na vidiranje potnih listov, strašen atentat. V omari, v kateri je imel konzulat spravljene svoje spise, je bila namreč skrita bomba, ki je eksplodirala s strašno detonacijo. Devet oseb je obležalo na mestu mrtvih, 31 pa jih je bilo težko ranjenih. Od ubitih so bili 3 argentinski državljani, ostali pa vsi Italijani. Med ranjenci so tudi 4 višji uradniki italijanskega konzulata. Italijanski krogi v Buenos Airesu so mne nje, da so atentat izvršili protifašistovski elementi. Vse ranjence so takoj prepoljali v bolnico, kjer so še istega dne trije podlegli težkim poškodbam, 5 pa se jih še boji s smrtjo.

Izpustitev Pangalosa

ATENE, 25. maja. Parlamentarna preiskovalna komisija je sklenila, predlagati parlamentu, da naj se bivši grški diktator general Pangalos proti kavciji 225.000 draham izpusti iz zaporu. Predlog bo predložen parlamentu, čim bo rešena sedanja vladna kriza.

Vremenska

Po koledarjih čitamo o lepem koncu maja. Lep konec napovedujejo tudi oni vremenski preroki in strokovnjaki, ki so bili glede začetka in sredine meseca jako skeptični ter so tudi — zadeli Mogoče pa govorijo o lepem koncu le iz občutja do lepe pomladi željnih ljudi in pa zato, da bo prav pregovor: »konec dober, vse dobro!«

Upajmo torej, četudi nas malo zebe... Par dni se človeku že zdi, da so ledeni možje pri svojem odhodu — sicer se niso ravno naglo odpravljali — nekaj pozabili ter prišli sedaj nazaj, da še to uredijo.

V torek je bila temperatura še 21,8° C, drugi dan 19° kot najvišja, kot najnižja pa 6,2° C; včeraj je bil višek 15°, najnižje 7°, jutraj ob osmih je bilo pa 9,1° C. Danes jutraj ob osmih je bilo 8,4° C, nekaj ur poprej 8° C. Ta padec temperature je spremljal tudi dež danes in včeraj.

Pomladanski mraz je ponekod v oblasti občutno poškodoval vinograde, sadonosnike in žitna polja. Škoda je različna in se v splošnem še ne da oceniti. Šele ob koncu meseca — ali bolje rečeno ob začetku boljšega vremena bomo lahko podali nekaj pregleda. Po vzgledu avstrijskih in porenskih krajev, kjer je pomladanski mraz še češči in nevarnejši, so začeli tudi naši vinogradniki in posestniki s kurjenjem proti mrazu v jutranjih urah. Ponekod, zlasti v lutomersko-ormoškem okraju je v kritičnih jutranjih urah gosta meglena koprena, povzročena vsled kurjenja, pokrivala gorice in ravnine ter znatno zadrževala nadaljno padanje temperature. Ta obramba proti mrazu je v začetku, kaže se pa potreba podrobne organizacije po vzgledu severnejših vinogradnikov.

Proti neprilikam prirode se je treba boriti. Vremenski pregovor: »Mokra binkošť — masten božič« — je sicer lep in tolažljiv, a vendar negotov in nezadosten.

Požar v ladjedelnici v Kopenhagnu

KOPENHAGEN, 25. maja. V ladjedelnici danske mornarice je nastal požar, ki je zavzel katastrofalne dimenzije. Plamen je švigal 20 m visoko in nad mestom so se valili gosti oblaki dima več ur. Požar je popolnoma uničil štiri velike delavnice, škoda pa znaša nad dva milijona danskih kron.

Pozabljeni grobovi

OB DESETLETNICI JUNAŠKE SMRTI NAŠIH VOJAKOV - UPORNIKOV V RADGONI.

Zadnjo nedeljo v prelepem, od rož in petja venčanem maju (letos na binkoštno nedeljo), dne 27. maja se spominja naša severna državna in narodna meja žalostne obletnice — desetletnico usmrtitve 8 slovenskih vojakov-upornikov v Radgoni, katerim je načeloval naravno inteligenten četovodja Ivan Melihen (ali Melihar) ter pozneje mladi in agilni Andrija Ukovič, rodnom iz Hrušice v Istriji. Imena drugih so zabrisana od dneva usmrtitve do danes... Medtem so (l. 1923) prenesli kosti judenburških žrtev v domačo slovensko zemljo, a na upornike v Radgoni je naša javnost — pozabila. Minulo je že — desetletje od onega maja l. 1918, ko je po vseh vojaških sodiščih jahala pošast prekega sode in je bilo divjanje avstrijskega militarizma na vrhuncu. Takrat so se — ravno ob spočetju Majniške deklaracije vznemirila slovenska srca ob poročilu, ki je kakor blisk šinila med narodno-zavedne Slovence: Naše fantje streljajo...

Upornike v Judenburgu, Murau, v Radgoni, povsod, kjer je okoli tujec v svoji trenutni oblasti postavljali tabore politično-sumljivih internirancev so neprenehoma zasliševali in postavljali pred puške... Ob strašnih poročilih je naše dobro ljudstvo, ki je vsled dolgotrajne morije skorodaj vtopelo, molče stisnilo svojo kremo pest in se podzavestno zaklelo na — maščevanje. — Vse je čakalo velikih dni; kajti krik Abelove krvi je bil preglašen: S Kajnovo stigo zaznamovani avstrijski oficirji so se perversno rogali našemu narodu, ki še takrat ni dozorel za veliko vstajenje. — Kakor pred grozečo nevihto smo stali takrat, pred pojavom orkana, ki podira skale in ruši malike.

Dne 2. junija l. 1923, torej pred 5 leti so slovesno prenesli zemeljske ostanke judenburških žrtev, herojev naše svobode, radgonski grobovi so pa ostali, kakor so bili.

Še danes spe nevzdravno spanje v potujčeni zemlji — dober streljaj od naše sedanje državne meje, — kakor simbolični mejniki med suženjstvom in svobodo.

Razen desetnika Andrije Ukoviča, katerega roditelji še živé v Hrušici (Istra) in ki so postavili svojemu ljubljencu skromno spominsko ploščo — in četovodje Ivana Melihena, nam ime na ostalih 6 niso znana... Zato je preskrbela takrat vladajoča soldateska. Vendar so ti grobovi drug poleg drugega, vsi enako zapuščeni, zanemarjeni in le tu pa tam se jim približa plaht korak od tostran Mure in prinese šopek cvetja iz slovenskih gredic.

V kritičnem času je bil v Radgoni kazensko kaserniran precejšnji oddetek bivšega 97. pešpolka, ker je bil v razkroju radi skrajno bednega socialnega stanja domačinov, beguncev in vojakov. Avstrijska vojaška oblast je bila ravno v času najhujšega valovanja deklaracijskega gibanja popolnoma iz sebe. Nič ni pomagalo, da so pomnožili »zvesto« posadko; malo manj so zalegle ječe, iz katerih so ujetniki bežali; nič niso uspele grožnje s prekim sodom do približno 20.—23. maja 1918, ko je natopil četovodja Melihen Ivan ter neustrašeno sklical

prvi zbor upornikov, na katerem je razlagal dalekosežnost Majniške deklaracije; vendar ni uspel. Ujeli so ga in njegovo misijo je prevzel desetnik Andrija Ukovič, nacionalno navdušen Istrijan. Vsled premoči in premale izvežbanosti upornikov, katerim so stale nasproti kadarske čete »zvestih« mariborskih 47-erjev in ostanki graških vojaških jedinic, upor, katerega je vodilo geslo »Živela Jugoslavija«, ni uspel; temu so bili krivi predvsem bojazljivi Italijani, ki so sicer mnogo kričali, a jih v boj Ukovič niti z laškim poveljem ni mogel spraviti; kajti že ob prvem popadu, ko je na obeh straneh padlo 7 mrtvih in 9 težko ranjenih, je nastala tipična italijanska panika, ki je zbegala vse upornike. V tej paniki je padel Liberato Vellano, Polkovnik Kornmüller, takratni mestni komandant je imel proti upornikom lahko stališče.

Pošast prekega sode je zajahala nad Radgono. Četovodja Ivan Melihen in Andrija Ukovič sta bila ustreljena 25. V. 1918 ob 48. jutraj. Neprigledna množica je prisostvovala eksekuciji ter dobila ob izredno junaškem držanju obeh močno moralno svarilo, da se z nami ni dalje igrati. — Očividci herojske smrti obeh imenovanil se še danes z ganljivostjo spominjajo tragičnega konca vodij upornikov. Obadva sta tik pred usodnimi strelji zaklicala: »Živela Jugoslavija!« — Nad Radgono je legel mrak. Tiho neslišno je razpel angelj miru svoja krila nad dvema svežima grobovoma, močno zastraženima... Drugi dan je sledilo še 6 obsojencev, med njimi vsi nacionalni kolovodje. Gredeč na morišče so prepevali »Hej Slovani« in vslikali, v kar so tudi Italijani posegli z Evfiva-klici. Sprejela jih je v svoje okrilje praslóvanska zemlja, ki je danes s silo in zvijačo odtrgana od našega narodnega telesa.

Velepomembna obletnica — ob desetletju obstanka one Jugoslavije, ki je lebdela kot sladka beseda na ustnicah junaško umirajočih slovenskih fantov, — nam daje velik moralen nauk, katerega ne smemo preslišati.

Naj bi ob grobovih mučnikov, ki so s svojo srčno krvjo podpisali deklaracijo svobode, zaplapolala narodna zavest v mogočen plamen. Onim pa, ki so padli v svetem prepričanju, da umirajo za veliko idejo zato, da smo zamogli vstati mi: onim, ki so položili svoja mlada življenja na oltar domovine, naj kliče sleherno slovensko srce, sleherna cvetka divnega maja in sleherna ptičica, ki obletava zapuščene grobove.

Večna slava!

Pogreb pesnika Benčurja

ZAGREB, 25. maja. Danes se je vršil pogreb v Hrvatskem Primorju umrlega znanega slovaškega pesnika dr. Matije Benčurja. V žalnem sprevodu so bile zastopane civilne in vojaške oblasti, hrvatski književniki, Jug. češkosl. liga, razna češka društva in številno občinstvo. Na krsti so bili med drugimi venezi prezident Masaryka, češkega prosvetnega ministra dr. Hodže, ter našega prosvetnega ministra dr. Grola. Ob grobu je govorilo 11 govornikov.

Strašna vojna zapuščina

PO STRAŠNI EKSPLOZIJI V HAMBURGU. — KAJ JE »FOSGEN«?

Pošasti iz strašne vojne dobe še vedno strašijo po svetu. V Hamburgu je — kakor znano — pred nekaj dnevi eksplodiral velik tank strupenega fosgen-plina, katerega Nemci leta 1918 niso imeli več časa uporabiti v vojni. Oblak strupenega plina je takoj usmrtil 11 ljudi, v bolnišnicah je pa nad 200 oseb in sicer večje število od njih močno ogroženih.

Neki berlinski list opisuje podrobno obupno stanje ljudi v okolici plinske eksplozije. Strah je ljudem v kosteh. Vse je zmedeno, preplašeno in nezaupljivo. Motivi so jasni. Ljudje, ki so katastrofo srečno prestali, namreč par dni pozneje nenadoma obolijo ter morajo v bolnico, kjer se ugotovi težko zastrupljenje. Značilno in strašno pri tem plinu je namreč to, da njegov strup učinkuje še več dni po eksploziji ali po vdihavanju. Ljudje se počutijo kakor ob izbruhu kolere ali kuge: nihče ne ve, kdaj ga bo zadelo, še bežati si ne upa, ker misli, da ima strup itak že v sebi. Še jesti in piti si ljudje ne upajo, meneč, da je vse prepojeno s strupom. V širši okolici eksplozije so namah poginile vse kokoši. Rdeči grebeni perutnine so naenkrat pomodreli. Tudi ptice so v velikem številu padale mrtve na cesto. Čudno je pa, da strupeni plin ni vplival na race in gosi. Vse so ostale žive, dočim so velike domače živali poginile.

Hamburška zavetišča za izseljence in potnike so še sedaj polna ljudi, ki so pribežali iz območja strupenega plina. Precej ljudi se je pa poskrilo, da ne ve nihče kam. Zdravstvena oblastva imajo velike

težave, ker je prebivalstvo ob izbruhu vojne pošasti navdala sugestija mas s paničnim strahom in splošno nezaupljivo.

Strupeni plin fosgen se imenuje tudi »rmeno-križni« plin. Odkril ga je l. 1811. angleški kemik Davy. Znanstvena označba tega strupenega plina je ogljenikov oksid-klorid. Angleški kemik je ta strup odkril slučajno, ko je spajal ogljenikov oksid s klorom in so šele med vojno prišli na to, da bi se strupena plinska zmes dala uporabiti za morijo ljudi. Z rmeno-križnim plinom — to ime so določili med vojno — so polnili bombe, granate in mine, ki so ob eksploziji daleč naokrog nosile bele oblake strupa. Strupeni plin se vrine tudi v hiše in so ljudje zapisani smrti po hudih bolečinah, če niso dobro zavarovani s plinskimi maskami. Nekaj vdihljajev zadostuje za težke poškodbe pljuč in srca.

Rad iz vojne preostalih bomb rmeno-križnega plina je v velikih skrbih tudi prebivalstvo kraja Blumau blizu Dunajskega Novega mesta. Tam je ostalo okrog 15.000 takih bomb. Sklenilo se je sicer, da se morajo bombe čimprej uničiti. Ker so se pa deželne in zvezne oblasti izgovarjale druga na drugo ter ena drugi nalagale to neprijetno delo, je še danes ostalo od 3000 do 4000 teh nevarnih bomb vsaka z vsebino do enega kubičnega metra tega strašnega plina. Hamburška katastrofa je napotila občine do protesta in energične zahteve, naj se strašna vojna zapuščina takoj uniči.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Petek, 25. maja. Zaprto.

Sobota, 26. maja ob 20. »Lepa pustolovščina« ab. B. Kuponi. Znižane cene.

Nedelja, 27. maja ob 20. uri »Dobri vojak Švejk«. Kuponi. Znižane cene. — Zadnjikrat.

Ponedeljek, 28. maja ob 20. uri »Lepa pustolovščina«. Kuponi. Znižane cene. — Zadnjikrat.

Obiskovalcem letalskega dne v Mariboru, prav posebno zunanjim priporočamo da si zvečer ogledajo v gledališču najuspelejšo vseh komedij »Dobrega vojaka Švejka«. Predstava konča že pred pol 11. uro. Opozarjamo, da je to nepreklicno zadnja predstava »Švejka«, za katero veljajo znižane cene.

»Othello« na marib. odru. V začetku prihodnjega tedna vprizori mariborska drama v blestečem župančičevem prevodu in v režiji g. J. Koviča pretresljivo Shakespearjevo žaloigro v petih dejanjih »Othello«. Je to eno najmočnejših in najučinkovitejših oderskih del nesmrtnega angleškega dramatika, ki je še danes, po tolikih stoletjih, ljubljene gledališke publike in najtemeljitejši in najgloblji spoznavalec človeške duše. Vsekakor že sedaj opozarjamo na to zanimivo premiero, ki bo nedvomno pomemben gledališki dogodek v letošnji sezoni. — V naslovni vlogi bo nastopil g. Grom. Dalje bodo poleg vsega članstva, ki je zaposleno v »Othellu« nastopili v glavnih, odnosno večjih vlogah: gdč. Kraljeva (Desdemona), gdč. Kovačičeva (Emilija), gg. Železnik (Jago), Skrbinšek (Cassio), Stankovič (Roderigo), Daneš (Beneški dož), Barabantio (Kovič Pavel) itd.

Junaki prekmorskih poletov

Kakor smo že včeraj na kratko poročali, je izdala Tiskovna zadruga za Binkošti knjigo, ki je prvo slovensko delo, ki se peča z letalstvom. S tem je zamašena občutna vrzel predvsem v našem mladinskem slovstvu. Po pravici se je že ponovno naglašalo, da manjka naši mladini krepke, zdrave dušne hrane. G. Brežnikova knjiga je visoka pesem dela in energije, nevstrašenosti in potrpljenja! Zračni junaki, ki jih slika, so dosegli svoje cilje edino po dolgoletnem delu, po mnogih razočaranjih in trudapolnem potrpljenju. Ni je primernejše knjige, ki bi jo dali odrasčajoči moški mladini v roke in ni dvoma, da jo bo maloktera knjiga tako zelo zanimala kot ravno ta.

Knjiga je razdeljena na štiri dele: prvi nas seznani s prvimi poleti preko Rokav-

skega preliva, drugi s prvim poletom iz Francije v Afriko, tretji slika tekmo za prekoceanski letalski rekord, zadnji pa polete preko Severnega ledenega oceana. Najslavnejši letalci sveta: Bleriot, Garros, Alcock in Lindbergh so nam živo predloženi. Knjiga natančno popisuje težave teh zračnih junakov in njih končno zmago, ne pozabi pa tudi onih, ki so žrtvovali svoje življenje za visoke cilje, za katerimi so strmeli, kot sta bila na pr. Nungesser in Coli.

Knjigo, ki jo krasi mnogo lepih slik pilotov in njih avionov, bi moral imeti vsak dijak, pa tudi vsak odrasli, ki občuduje pionirje človeštva in se zanima za njega napredek.

Knjiga se dobi v podružnici Tiskovne zadruge v Mariboru. Aleksandrova cesta 13 in velja broširana 36 Din, v platno vezana pa 44 Din.

Aero meeting

Za nedeljski meeting vlada povsod, tudi na deželno veliko zanimanje in je pričakovati ob lepem vremenu nenavadno veliko udeležbo. Za skok iz aeroplana s padalom se je že dosedaj prijavilo 7 gospodov in ena dama. En aeroplan prileti v soboto že dopoldne, ostala grupa pa se bo pojavila točno ob 16. uri in pristala na letališču Tezno, kjer bomo imeli prvič v Mariboru priložnost pozdraviti zastopnike naše vojne in civilne aviacije. Ljubitelji aviacije se pozivajo, da se sprejema v čim večjem številu udeležbe. Končni programi so že izšli in se dobe v trafikah, kjer se prodajajo vstopnice.

V jutrnji številki objavimo one srečnike, ki bodo izžrebani in si bodo v nedeljo mogli iz zračne višine ogledati Maribor. Za letenje se jih je danes javilo že več sto.

Po meetingu bodo vozili mestni avtobusi ob 20. uri z Glavnega trga v neposredno okolico: Konjice, Ruše, Selnica in St. Ilj. Za vožnjo se lahko prijavi vnaprej pri uradniku na Glavnem trgu in rezervira prostor. —

Amaterfotografe aerokluba

tem potom še enkrat opozarjamo, da se prijavi pri načelniku tozadevne sekcije g. Ivanu Rogliču, Grajski trg 1. Kot slike, ki so zažele, da jih amaterfotograf posnamejo navajamo posebno: Prihod aeroplanov v soboto ob 4., v nedeljo — veliki promet čez državni most med 13.30 in 14. uro. Na letališču samem: avtopark, vojni park, park bicikljev in mototokljev, ter prav posebno spuščanje poštinih balončkov.

Mariborski in dnevni drobiš

Prvo leto obstoja Zveze za tujski promet

Danes dopoldne je imelo na mestnem magistratu svoj letni občni zbor eno najvažnejših naših društev »Tujsko prometna zveza za mariborsko oblast«. V odsotnosti predsednika g. dr. Pirkmajerja načelnika v ministrstvu, je vodil zbor podpredsednik g. dr. Šter, ravnatelj zdravilišča v Rogaški Slatini. Iz poročil tajnika g. sodnega svetnika dr. Senjorja, blagajnika g. Pugela in vodje pisarne g. Končana je klepati na vrlo lep uspeh zveze tekom prvega poslovnega leta 1927, akoravno ta naša neobhodno potrebna ustanova ne najde še dovolj upoštevanja v javnosti in se je občinstvo ne poslužuje v tisti meri, kakor je to želeli in kar bi bilo le v njegovo korist.

Že takoj od početka poslovanja zveze dne 15. majnika 1927. je zahtevalo inozemstvo prospekte in brošure o naših tujsko prometnih prilikah. Zveza je pošiljala v pomanjkanju lastnih založb v Avstrijo, Nemčijo, na Nizozemsko, Dansko in Švedsko prospekte naših kopališč ter priobčevala v velikih tujih listih potpisne članke iz Slovenije. V kratkem pa izda Zveza brošuro »Zdravilišča, kopališča, letovišča in turistične postojanke v mariborski oblasti«, ki bo z vso potrebno vsebino tiskana v srbohrvaščini in posebna izdaja v nemščini. — Zveza šteje 4 ustanovne in 31 rednih članov, ki so domala izključno juridične osebe. Biljetarna na Aleksandrovi cesti nasproti glavnemu kolodvoru prodaja vozne karte za tuzemstvo ter za Avstrijo, Češko, Italijo, Nemčijo, Madžarsko in Poljsko ter za Jadran sko plovitbo. Izdajajo se potna viza za Avstrijo, česar še marsikdo pri nas ne ve, nadalje se preskrbujejo potna viza za druge države, izvršujejo se zavarovanja proti neugodam in zavarovanja potne prtljage. Psarna daje skozi vse leto občinstvu brezplačno pojasnila o vseh zadevah potovanja in izvršuje reklamacije pri previsoko plačanih vozarinah. Čudno je, da se potniki za tuzemstvo ne poslužujejo bi letarne Zveze, ampak se raje nastavljajo in tlačijo pri kolodvorskih blagajnah, če prav stane vozni listek tu ravno toliko kot tam. Žal, da iz zanimivih poročil ne utegnemo priobčiti več podrobnosti, ki pričajo o velikem raison d'être te institucije. — Letos pričneta obe slovenski Zvezi izdajati tudi prepotreben »Tujsko prometni vestnik za Slovenijo« v bogati ilustrirani izdaji, pisan v jezikih večjih narodov. — Denarnega prometa je imela zveza preteklo leto 228.000 Din. — Posamezne načre in uspehe o delovanju Zveze pa bomo priobčevali od časa do časa in izkazovali tako vso pozornost društvu, ki pospešuje tako uspešno tujski promet v naših lepih krajih.

Od Aero-kluba.

H klubu so pristopili kot velikodušni pospešitelji zrakovplovstva, tukajšnja sekcija Avtomobilskega kluba s prispevkom 1000 Din, kot dobrotnik, dalje tvrdka Oetker, dr. z o. z., Maribor, in g. A. Spatzek, restavrater v Mariboru s prispevkom Din 500 kot ustanovitelja. —

Slovenska Matica objavlja:

Kakor smo že v dnevnikih naznanili, so za ljubljanske člane Maticne knjige na razpolago do 31. t. m. vsak delavnik v društveni pisarni (Kongresni trg št. 7) od 9.—12. in od 3.—5. ure. Od 1. junija naprej se bodo dostavljale knjige zamudnikom na dom proti pristojbini Din 2. Kdor še ni plačal članarine, kar velja tudi za člane izven Ljubljane, naj to stori pred prejemom ali ob prejemu knjig. Poverjenstva izven Ljubljane so po večini knjige že dobila, razen onih, ki niso poslali svojih poročil, za katere smo jih bili prosili.

Plakatiranje na nedovoljenih mestih.

Nalepljenje plakatov vseh vrst je dovoljeno le na posebnih, v ta namen od mestnega magistrata določenih mestih. Vsako pritrdjevanje plakatov na drevesa, hišne zidove, telefonske drogove itd. je prepovedano. Proti osebam, društvom i. dr., ki se bodo ugotovile iz naslovov na plakatih, se bo uvedlo v slučaju ponovnega nalepljenja kazensko postopanje. Vse že nalepljene plakate je v izogib kazni takoj odstraniti. —

Autobusni promet o binkoštnih praznikih

Vsled letalskega mitinga odnosno iz tehničnih ozirov se uveljavi poletni vozni red mestnih in deželskih avtobus-prog mestne občine mariborske šele 29. t. m.

V mestnem prometu se ukine proga Studenci—Melje, zato pa se otvori proga Studenci—glavni kolodvor, odnosno nova proga št. 6. t. j. Glavni trg—Melje. S tem se znatno skrajša proga št. 2., vsled česar se pomnožijo sorazmerno tudi vožnje avtobusov v Studence. Na progi Glavni trg—Melje (proga 6), kjer bo vozil samo en avtobus, ostanejo vozni presledki skoro isti, kakor do sedaj.

Na splošno zahtevo se podaljša obenem proga št. 2. enkrat popoldan do Limbuša in nazaj, kjer odhaja avtobus popoldan iz Maribora, glavni kolodvor ob 14.52 oziroma z Glavnega trga 14.58 in iz Studence 15.09. Prihod v Limbuš ob 15.27 in odhod istotam ob 15.50. Ob nedeljah in praznikih vozi običajni avtobus dopoldan ob 9.00 v Ruše in nazaj točno ob 10. uri. Popoldan odhod v Ruše ob 15. uri in nazaj ob 17. uri.

Proga Maribor—St. Ilj je začasno »klenjena, dne 29. t. m. pa se podaljša proga (Novavas-Lajteršperk (št. 5) popoldan ob 14.50 iz Glavnega trga do Pesnice (kolodvor). Odhod iz Pesnice ob 15.50.

Proga Maribor—Dravograd se podaljša ob nedeljah in praznikih do Fale (gostilna Šturm). Na tej progi vozi avtobus ob delavnikih iz glavnega kolodvora ob 6.15, 11.15 in 17.15, ter odhaja iz Selnice 7.20, 13.00, 18.30. Ob nedeljah in praznikih iz Maribora avtobus ob 6.45, 12.45, 18.45 in odhaja od Fale gostilna Šturm ob 7.00, ob 14.00 iz Selnice in ob 20.15 iz Fale (gost. Šturm).

Na progi Maribor—Celje se uvede preko Slovenske Bistrice in Konjic trikratna dnevna zveza. Odhod iz Maribora glavni kolodvor ob 6.00, 11.30 in 16.15. Odhod iz Celja glavni kolodvor ob 6.00, 11.50 in 17.00. Vozna cena iz Celja v Maribor Din 50.

Proga Maribor—Rogaška Slatina se otvori 3. junija in vozi avtobus samo ob nedeljah in praznikih v številni narodne praznike iz Maribora, glavni kolodvor ob 7.00. Odhod iz Rogaške Slatine ob 18. uri, vozni čas 2 uri.

Brivnice in binkoštni prazniki.

Načelstvo okrožne briyske zadruge v Mariboru naznanja občinstvu in vsem svojim članom, da ostanejo brivnice in damski česalni saloni na binkoštno nedeljo dne 27. maja od 7. zjutraj do 12. opoldne izjemoma odprte, na binkoštni ponedeljek 28. maj apa ves dan zaprte. To velja za okoliš vse mariborske oblasti. —

Znižana vstopnina na velesejmu.

Uprava ljubljanskega velesejma je sklenila delno znižati vstopnice za obisk velesejma, ki se bo vršil od 2.—11. junija. Znižanje velja zlasti za državne in privatne nameščence, delavstvo in dijaštvo. Izdajajo se namreč vstopnice za dve osebi skupno, za ceno Din 15. Te vstopnice se dobe le v predprodaji pri uradu velesejma (ekonomat). Pozivamo vse stanovske organizacije, da naroče skupno za svoje člane potrebno število vstopnic. —

Streljanje na leteče golobe

priredi Lovsko društvo v nedeljo, 27. tm. ob 15. uri na vojaškem strelišču v Razvanju. Avtobus pred Veliko kavarno ob 14.12 na razpolago (povratak ob 18.35). —

Birmanci! Zlata ura za 2 Din!

Največje veselje napravite birmancem in birmankam, ako jim kupite nekaj tablic po 2 Din za tombolo Pomladka Rdečega križa, ki se bo vršila v nedeljo dne 3. junija na Trgu Svobode ob 14. uri. S tem jim bo dana možnost dobiti zlato uro, šivalni stroj (4800 Din) kuhinjsko opravo, dirkalno kolo, fine posteljine odeje in nekaj stotin vsakovrstnih krasnih dobrot. Vaši birmanci in birmanke so gotovo tudi pomladkarji, napravite jim veselje! Tablice se dobe v vseh večjih tobakarnah, na binkoštno nedeljo oziroma ponedeljek predpoldne tudi na prometnejših krajih.

Lepe birmanske slike

po nizki ceni Vam nudi foto-atelje M. Janelj, Gosposka 28.

Dunaj proti Washingtonu

SVETOVNI KONGRES PROTI PROHIBICIJI. — KRČMARSTVO V STAREM BABILONU.

Na Dunaju, ki je v zadnjih letih pravo kongresno mesto, je zboroval pred nekaj dnevi tudi kongres nasprotnikov prohibicije. Poleg Amerikancev, izrazitih nasprotnikov doma vladajoče prohibicije, se je udeležilo tega kongresa tudi mnogo znanstvenikov in zdravnikov iz drugih dežel, kjer ni prohibicije z gospodarskim in političnim pomenom, kakor v ameriški Uniji. Razumljivo je, da so se na kongresu mnogo ukvarjali s statistiko, v kateri so verzirani nasprotniki prohibicije ravno tako kakor njeni zagovorniki. Ker je pa statistika učinkovita le tedaj, če se nanaša na dežele, kjer je prepoved alkohola že izvedena, je moral kongres preskrbeti še snov za splošne razprave.

Vprašanje alkohola je gotovo najtemnejše obdelal nemški znanstvenik Aleksander Gleichien-Russwurm, avtor knjige »Dobri duhovi — knjiga o pijači«, ki je nedavno izšla v Münchenu. Knjiga obsega gotovo vse, kar se da povedati v zagovor uživanja alkoholnih pijač. Za izjavami znanstvenikov in zdravnikov se vrstijo primeri iz narodnega življenja, vzgledi velikih in duhovitih mož vseh časov, ki so iz čaše črpali mnogo okrepčila in podžiga duha in domišljije in tako ni čuda, da pride na vrsto tudi zgodovina. Avtor je posegel globoko v prastarodobo, o kateri svedočijo samo še klinopisi.

Na kongresu je odkril svetu »kodeks hamurabi« iz stare babilonske dobe. To so gotovo prva določila in postavbe krčmarske obrti. Neglede na zgodovino alkohola ali alkoholnih pijač so ta razkritja jako zanimiva glede življenja v onih prastarih mestih, ki nam pričajo s svojimi skrivnostnimi razvalinami in spomeniki, da se razvoj človeštva iz prastarih časov vrši stalno, pri tem pa vendar le v razdobju in čudnih spremembah.

V Babilonu in Asiriji so pili pivo in neko vrsto žganja iz datelijev. To žganje je praded vseh orientalskih likerjev. Babilonsko pivo je bilo neka vrsta ekstrakta, ki se je pred uživanjem mešal z vodo. Klinopisi in razni spomeniki dokazujejo, da so bile tedaj že krčme in da je že tedaj živela v vseh časih toliko opevana »lepa krčmarica«. Iz nekega klinopisa so razvozljali sledečo krčmarsko postavbo: Če krčmar ali krčmarica v plačilo za pivo ne sprejema žita, — za 60 posod piva 50 posod žita — temveč denar ali kako drugo blago in se ta izmenjava ne izvrši v redu po pravi vrednosti, naj se goljufivega krčmarja vrže v vodo.

Babilonski spomeniki pričajo tudi o »lepi krčmarici« z imenom Ku-ba-u. Njena krčma je morala biti na najboljšem glasu. Obiskovali so jo najvišji vojaški dostojanstveniki. Mnogi so se zaljubili v lepo krčmarico, ona je pa uslišala le enega in ta je postal kralj. O kralju, ki je krčmarico posadil na prestol, vedo stari spomeniki le malo povedati, zato so pa tembolj govorni o kraljici, nekdanji krčmarici, po kateri je dobila dolga leta vladajoča dinastija ime »Ku-ba-u«. Pod to dinastijo, ki izhaja v pravem pomenu besede iz krčme, se je pri pivu in žganju gotovo dosti debatiralo in politiziralo. V dokaz nam je ostala plošča s postavbo, ki nalaga hude kazni krčmarjem, ki trpijo proti oblasti razvnete ali celo zarotniške goste pod svojo streho in pri svoji pivski mizi.

Tako je dunajski kongres tudi s prastarimi zanimivostmi pobijal prohibicijo ter brezdvomno dosegel, da so se zborovalci najboljšo počutili.

Mohamedom, kar je nudilo seveda bore malo izbire. Zato so se ponavljala enaka imena tako v vsej državi kakor tudi v posameznih krajih neštivilnokrat, kar nemalo ovira redno in zanesljivo poslovanje oblastev. Ni še dolgo tega, ko je bil neki petčlanski senat carigradskega sodišča sestavljen iz samih Emin bejev ... Deloma so si dosedaj pomagali tako, da so pristavljali k imenu še oznako svojega rojstnega kraja ali podobno, n. pr. Sulejman Dolgin, Enver Gologlavi itd. V bodoče prejme torej vsaka rodbina svoje posebne ime, kakor so jih pri nas delili za časa Marije Terezije.

Prebrisani fujakarji

Usoda fujakerjev je takorekoč zapečaten. Da ta trditev ni pretirana, vidimo že lahko v takem provincialnem mestu kakor je naše. Koliko večji je šele ta slučaj v vsemestih kakor Dunaj, Berlin in Pariz! V teh mestih je fujaker le še zgodovinska zanimivost. Pariz ima baje le še četvorico javnih fujakerjev, ki so postali oziroma ostali prava zgodovinska dragocenost. Eden z te štiripresne detelje je znal te dni pregovoriti nekega dolarskega strica, živečega na oddihu na Francoskem, da je kot posebnost sedel na njegovo kočijo in se odpeljal z njo v velekopališče Biarritz. V kopališču je ta nenavaden prihod Amerikanca vzbudil ogromno pozornost. Saj niso videli že dolgo, dolgo nobenega kočijaža. Stric John je bil te pozornosti, ki so mu jo izkazali gostje, tako vesel, da je desetkrat preplačal izvoščeku voznino. — Nekaj podobnega si je izmislil neki berlinski izvošček. Ta jo je pa sam mahnil na podlagi neke stave po cesti iz Berlina v Pariz! Ker je dospel v dveh tednih v francosko prestolico, je dobil visoko stavo, poleg tega pa postal popularen v vsem Parizu, kjer je razstavil na velikem trgu svoji kljusci, voz in — sebe. Franki so mu kar sami od sebe leteli v žep. Pri nas bi kaj takega še ne bilo mogoče ...

Pravi prevrat v Turčiji

povzročajo neprestane kulturne reforme diktatorja Mustafa Kemal paše, ki hoče brezobzirno preobličiti vse življenje svojega naroda v zapodnoevropskem smislu. Znano je, da je pod Kemalovo železno pestjo strdal v zrak tako sultanat kakor kalifat, da so ukinjeni fesi in haremi, ženska zagrinjala in brade mohamedanskih redovnikov. Uveden je najmodernejši zakon za urejevanje zasebno pravnega življenja, vzet skoro dobesedno po švicarskem običnem državljanskem zakoniku in poslednji čas se uvaža tudi moderna pisava v turško republiko. Latinske črke bodo stopile na mesto arabskih in Turek ne bo več pisal z desne na levo stran, temveč prav po naše. Tudi številke se uvaajo one, s katerimi piše civilizirani svet. Globoko v življenje posameznika segajoča je tudi sprememba, ki jo predlaga zakonski predlog o rodbinskih imenih. Doslej so jemali Turki le taka imena, ki so bila v kakršnikoli zvezi s prorokom

Madame Laila Hanoun, znana francoska vedeževalka, je spravila v javnost zopet nekoliko svojih prorokovanj. Tako pravi med drugim, da bo tekom 20 let strahovita poplava popolnoma uničila Newyork, da bo postal indorski maharadža večno zvest svoji ameriški ženi, da bodo v kratkem južno-kitajski nacionalisti porazili severno armado, nakar bo priznana njihova vlada od vseh držav. V Rusiji napoveduje vedeževalka novo revolucijo, v kateri bodo komunisti popolnoma poraženi, veliki knez Ciril pa bo kronan za ruskega carja. Na Bolgarskem pride v kratkem do državljanske vojne, sicer pa drugih vojn ne bo. V Zedinjenih državah bodo l. 1929 in 1935 veliki potresi, princ Karol rumunski pa bo v kratkem zasedel prestol Rumunije in strmo glasil sedanji regentski svet. Ker je ta prorokinja napovedala svoječasno konec Habsburžanov, padec cesarja Viljema, nasilno smrt ruskega carja Nikolaja II. in njegove rodbine ter skoro vse dosedanje velike dogodke, pripisujejo njenim najnovejšim prorokbam veliko važnost.

Prorokovanje francoske vedeževalke

Ako se v Mehiki ne vršijo boji med vlado in revolucionarji, tedaj se Mehikanci, menda da ne bi opustili večnih bojev, bojujejo med seboj. Tako je pred kratkim prišlo na zborovanju seljakov pri mestu Espinasu do hudega spopada z opozicijonci. Po stari navadi se je seveda tudi streljalo z obeh strani in je bilo pri tej priliki pet ljudi ubitih, veliko število pa težko ali lažje ranjenih.

Iz dežele večne revolucije

Ako se v Mehiki ne vršijo boji med vlado in revolucionarji, tedaj se Mehikanci, menda da ne bi opustili večnih bojev, bojujejo med seboj. Tako je pred kratkim prišlo na zborovanju seljakov pri mestu Espinasu do hudega spopada z opozicijonci. Po stari navadi se je seveda tudi streljalo z obeh strani in je bilo pri tej priliki pet ljudi ubitih, veliko število pa težko ali lažje ranjenih.

Sport

RAZPIS

medklubskega lahko-atletskega meetinga, ki ga priredi ISSK Maribor dne 24. junija 1928. na svojem prostoru v ljudskem vrtu. Tekmuje se v sledečih disciplinah: 1. tek na 100 m, 2. tek na 1.000 m, 3. tek na 3.000 m, 4. metanje krogla, 5. metanje diska, 6. skok v višino z zaletom, 7. skok v daljino z zaletom, 8. štafeta 4 krat 100 m z menjajočim startom. Pravico starta imajo vsi verificirani atleti JLAS. Jurija si pridržuje pravico odkloniti prijave brez navedba vzroka. — ISSK Maribor, lahko-atletski odsek.

Sodniška sekcija ZNS službeno.

Prvo tekmo za Jigerjev pokal SK Železničar—SK Svoboda na binkoštni ponedeljek bo sodil g. Frankl, drugo ISSK Maribor—SK Ptuj g. dr. Planinšek in junijsko Železničar—Svoboda g. Marinič.

ISSK Maribor — nogometna sekcija.

Prvo moštvo odpotuje v soboto ob 17.20 v Ljubljano pod vodstvom načelnika. Nočoj obvezen sestanek ob 18.30 na igrišču.

ASK Primorje — ISSK Maribor.

Po sklepu seje poslovnega odbora LNP se odigra zaključna prvenstvena tekma med gornjima kluboma v nedeljo ob 16.30 na igrišču ASK Primorje. Predtekma ob 15. prvenstvo rezerv Primorje—Slavija.

Nočni zračni promet

Zračni promet zavzema v zadnjih letih vedno večji obseg. Na velikih letališčih venomer pristajajo in startajo prometna letala, ki prenašajo vedno več potnikov, prtljage in pošte. Toda ves zračni promet — 99% — je omenjen na dnevni let. Nočne zračne črte so še vedno izjeme.

Umevno je, da se bo ta nedostatek skušal sčasoma popraviti. Vsa druga hitra prometna sredstva, kot brzovlaki in brzoparniki, obratujejo ponoči z isto hitrostjo in varnostjo kot podnevi. Letalo zavzema edino izjemo in nočni brzovlak mu je še edini sovražnik. Poskušali so že mešan promet: podnevi z letalom, ponoči z brzo vlakom.

Težkoče pri nočnem poletu so pa precejšne. Osobje v letalu je izpostavljeno večji pažnji, zašilni pristanki v slučaju defekta motorja so otežkočeni oz. skoraj nemogoči in končno — najtežja je orientacija. Sedaj pa si oglejmo, kako skušajo vse to izpopolniti. Za nočni zračni promet pridejo v poštev le večmotorna letala. Kajti, če eden od motorjev odpove, ima ostali še toliko moči, da obdrži aparat v višini. Toda s tem še ni omogočen nočni let. Skušnja uči, da more pilot obdržati svoje letalo le toliko časa v ravnovesju, dokler se mora z očmi upreti na kako točko ali ploska izven letala na trdni zemlji. Ponoči pa pilot ne vidi ničesar drugega kot — črno temo in zato ne more vedeti, ako je aparat v ravnovesju. Tehnika je tudi ta nedostatek popolnoma odpravila potom takozvanega »umetnega horizonta« ali kakor se imenuje s tehničnim izrazom: Gyrorektor. Ta aparat, ki tehtja približno 15 kg, vsebuje v sebi hitro krožeče vrtlavko (20.000 obratov v minuti), ki reagira na vsak najmanjši gib letala, s tem, da pokaže električno razsvetljena skala odklon kazalca. Gyrorektor je najvažnejši aparat letala za nočni promet in tudi za polet po dnevi v slučaju megle. Drugo težkočo tvori orientacija. Podnevi plove letalo z zemljevidom, pod seboj vidi kraje, reke, hribe in doline. Tega ponoči nič ne vidi. Toda temu so prišli v okom na ta način, da so v večjih razdaljah nočne zračne črte postavili velike reflektorje, ki kažejo smer poletu do 70 km v daljavo. In še enega sredstva orijentacije se poslužuje nočni zračni promet: radio-postaje, ki je v stalni zvezi z letališčem, ki mu vedno določuje smer, vremenske izpremembe itd. Tudi problem sigurnega pristanka ponoči je popolnoma rešen potom posebne razsvetljene cevi, ki ne dela sence.

Novejši čas je prinesel novo izpopolnjeni »višinomer«, ki registrira vsak meter nad zemeljsko površino, kar je zelo va-

Vrstni red olimpijskih nogometnih tekem.

Mednarodna nogometna federacija je določila naslednji spored tekem za svetovno prvenstvo na binkoštno nedeljo ob 15.: Portugal—Čile, ob 16.30: Španjarska—Estonska; na binkoštni ponedeljek ob 14.: Švica—Nemčija, ob 15.30: Egipt—Turčija, ob 17.: Belgija—Luksenburg; v torek 29. tm. ob 14.: Italija—Francija, ob 16.: Jugoslavija proti zmagovalcu v tekmi Portugal—Čile, ob 18.: Argentina—USA; v sredo 30. tm. ob 14. Mehika proti zmagovalcu — v tekmi Španjarska—Estonska.

Srednjeevropski pokal.

O pogojih, pod katerimi sme nastopiti poleg Gradjanskega tudi BSK v tekmovanju za srednjeevropski pokal, smo obširno poročali po praški konferenci, ki se je vršila 1. t. m. Po najnovejših vesteh rumunski klub niso izpolnili svojih denarnih obvez napram madžarskim in češkimi klubom do določenega jim termina 20. tm., radi česar Rumunija oz. njen predstavnik Kinizsi sploh ne more igrati za imenovani pokal. Tako odpade kvalifikacijska tekma takozvanega drugega našega kluba BSK in nastopi ta defektivno kot osmi enakovreden klub v boju za pokal.

Tretji poraz Angležev.

Angleški pokalni prvak »Blackburn Rovers« je bil sedaj za Budimpešto in Prago tudi na Dunaju premagan po kombiniranem teamu 1:2 (0:1). Publike so imeli redki gostje 18.000.

Sreča u nesreči

Pred tremi dnevi se je pripetila v Angliji nesreča, ki pa je vendar končala s srečnim izidom. Miss Waugh, mlada trgovka, je šofirala svoj avto, poleg nje pa je sedel njen prijatelj in zaročenec James Walker. Ko je prišel avto nedaleč mesta Calderja do železniške proge, je našla šoferka rampo odprto. Šla je zato mirno preko proge. Ravno v tem hipu pa je privozil brz vlak, ki je zgrabil avto, ga vlekel nekaj časa s seboj in popolnoma zdrobil. Mladenka je padla med tračnice, njenega zaročenca pa je vrglo v cestni jarek. Kmalu po nesreči se je vlak ustavil. Prestrašeni potniki so opazili, da leži šoferka med tračnicami. Bila je v nezavesti vsled strahu, sicer pa živa in zdrava. Prepeljali so jo takoj v bolnico, odkoder se je po okrepčilu vrnila v domačo oskrbu. Tudi njen zaročenec je imel nenavadno srečo. Dobil je namreč pri padcu le nekaj prask po obrazu, dočim je bil avto popolnoma razbit.

Mladenič, ki je ubil uso rodbino

Nedavno smo poročali, da je v državi Kansas v Zedinjenih državah 16letni Owen Oberst postrelil svojo rodbino, obstoječo iz očeta, matere, treh bratov in dveh sester. Po strašnem dejanju je zažgal hišo, da bi tako zabil vse sledove strašnega dejanja. Mladega ubijalca so takoj naslednjega dne aretirali in je policija komaj preprečila, da ga ni razjarjena množica javno linčala in sežgala na pripravljeni grmadi. Owen je cinično priznal svoje dejanje in rekel: »Oče mi ni dovolil, da bi se odpeljal z avtomobilom, kar me je tako raztogotilo, da sem vse pobil. Nato sem s petrolejem polil trupla in zažgal tudi hišo.« Mladi morilec je bil sedaj obsojen radi svojih zločinov na dosmrtno ječo.

V trgovski register

so se na novo vpisale naslednje tvrdke v mariborski oblasti: »Granitolom, Anton Res i drug« s sedežem v Hudem kotu pri Ribnici na Pohorju; »Helli«, družba z o. z., ki izdeluje in razpečava razna sredstva za pokončavanje škodljivcev in sredstvo za kotlovec s sedežem v Mariboru; »Kandi«, družba z o. z., izdeluje, kupuje in prodaja bombone in čokolado, sedež v Mariboru. —

Viktor Méric:

Pomlajeni

Poželjenje starcev.

I. del.

Molk. Juljeta je zamišljeno zrla daleč na morje. Vprašal sem jo:

»Ali si gotova, da naju bo tvoj stric sprejel?«

Zdrznila se je. Od strani me je pogledala.

»Pomiri se. On te pričakuje.«

Če bi danes trdil, da me je način, kako je izrekla svoj »on te pričakuje«, zadel kakor mrzel curek, bi si vsakdo mislil, da sem bil tedaj žrtev čudne domišljije. Tako bi si tudi jaz mislil od drugih. Res je pa le, da mi je bilo čudno neprijetno pri srcu. Juljeta je to gotovo opazila, kajti njena roka je poiskala mojo ter jo lahno stisnila. Smehljaj sem se. Naenkrat se je nagnila k meni:

»Poljubi me!«

»To je vendar smešno! Lahko bi nas kdo videl.«

»Vseeno mi je! Ljubim te. Poljubi me!«

To je bilo več nego poljub. Njeni zobje so se zagrizli v moje ustnice brutalno, poželjivo, pekoče. Potem me je, kakor da bi obžalovala, izpustila. Vzdihnila je in zdelo se je, kakor da bi se obotavljala.

»Se peljeva?«

Hitro sem plačal ter dohitel Juljeta pri vozu, ki se je začel takoj pomikati. Skozi šipo sem videl sklonjen hrbet in široka ramena šoferja, starejšega moža s sivo brado, ki je pa bil videti nenavadno močan. Juljeta, nekako pobita s široko odprtimi očmi, je molčala. Naenkrat se je privila k meni in me objela:

»Poljubi me še!«

Strastno se me je oklenila. Skušal sem se je obraniti, kar ni bilo lahko.

»Nikar, nespametna si, mala. Ali vpliva morje tako na tebe?«

Glasen smeh. Za kratek hip me je pogledala z odsevom nekakega zasmehljivega sočutja v svojih temnih očeh. Dvakrat, trikrat je zakašljala. Potem, ko je odpirala svojo ročno torbico, je dejala:

»Vrat me boli.«

Iz torbice je privlekla dve okrogli, rdečkasti pastili.

»Ne ponudim ti, okus je prazen.«

Nagnila se je k oknu ter trkala po šipi.

»Kaj delaš?«

»Nič — je dejala s čudnim nasmehom.

»Ne vem kaj.«

Potem se mi je zdelo, da se je širokopleči šofer nagnil na levo, nastavil roko, da bi nekaj prestregel. Vse to se je zgodilo silno hitro. Naenkrat je sedel zopet kakor po navadi. Juljeta se je tudi naslonila nazaj.

Lotile so se me sanje. Kako čudna ženska, obvladana od čustev in vendar tako ljubezniva. Čemu za vruga me vleče k

svojemu stricu — čudaku, o katerem je doslej le tako napol in mimogrede govorila? Ali se je odrekla svoji običajni prikritosti? Ali me je hoče uvesti v tajnosti svojega kompliciranega življenja? Hotel sem jo vprašati in okrenil sem glavo proti njej. Tedaj sem pa občutil, da me je napadla omotica. Glava mi je bila težka. Odprl sem usta, izgovoril sem pa le s težavo:

»Jul ... jeta ...«

Videl sem, kako se je prestrašeno sklonila nad menoj. Njena usta so se približala mojim. Občutil sem vlažno toploto. Bil sem pa brez moči in omahnil sem nazaj. Oči so se mi zaprle. Nejasne slike so šle mimo ... Monstrum z mnogimi udi, enak ogromnemu polipu ... Ugo ... Kroginkrog mrlči, gore mrlčev, ki so se objemali, plesali, skakali, se rezali ... Potem Juljeta, zopet Juljeta, dve, tri, štiri Juljete, ki skačejo okrog mene, se smeji, približujejo, izginevajo ... Naenkrat velika luknja, počasno in lahno padanje v nekaj prepad ... potem nič ... Razkroj ... Spanec ... Padec v popolno brezčutnost.

»Kje sem?«

Ravnokar sem se dvignil s težavo, s pomočjo svojih rok. Slab sem. Kaj se je z menoj zgodilo? Z enim pogledom sem premočnil prostor, v katerem sem se nahajal. Videl sem malo, četvero kotno sobo s pobeljenimi stenami, podobni celici jetnika ali meniha. Na stropu daje luč električna žarnica. Solza luči. Opazil in občutil sem tudi, da ležim popolnoma običajen na preprosti postelji, kjer je pa mehko in prijetno. Oh, ali sanjam? Glasno ponovim:

»Kje sem?«

Seveda nobenega odgovora. Celica je prazna. Brez vsakega drugega pohištva razven male mizice, dveh stolov in zadaj še nekega nerazločnega predmeta. Komforta ni. Manem si oči. Dolgo sem moral spati, dolgo. Kako za vruga sem prišel sem? Nejasno se spominjam, kako sem se nekaj v mladosti nekega jutra po luči krokariji ravno tako kakor danes zbudil v celici, ki pa ni bila tako snažna ... Ali so me tudi sedaj po krokariji pobrali nekje na cesti? Noge dvignem iz postelje ter jih skušam opreti ob tla. Oj! Neumno, da sem tako slaboten in ubit. Samo meni se lahko kaj takega pripeti.

Dalje prihodnjič.

Vozni red veljaven od 15. maja

Prihod in odhod osebnih vlakov v postaji Maribor gl. kol.

Prihod vlakov v Maribor gl. k.			Odhod vlakov iz Maribora gl. k.		
Vrsta vlaka	Prihaja iz	ob uri	Vrsta vlaka	Odhaja v	ob uri
brzi	Zagreba	0:25	brzi	Avstrijo	0:45
"	Wiena	1:15	"	Ljubljano	1:45
"	"	2:25	"	Zagreb	2:50
potniški	Ljubljano	4:01	"	Avstrijo	4:45
brzi	"	4:15	potniški	Zagreb	5:20
potniški	Čakovca	6:28	"	Čakovce	5:35
"	Poljčan	7:31	"	Prevalje	5:40
"	Dravograd	7:38	"	Avstrijo	6:25
"	St. Ilja	7:42	"	St. Ilj	6:40
"	Avstrije	8:14	"	Čakovce	8:24
"	Čakovca	9:10	"	Ljubljano	9:20
"	Ljubljano	9:32	"	Avstrijo	9:25
"	"	11:52	"	Fale	10:30
"	Fale	11:58	"	Ormož	10:40
"	Avstrije	12:32	"	Avstrijo	13:10
"	Prevalja	12:53	"	Prevalje	13:20
brzi	Avstrije	13:53	"	Ljubljano	13:25
potniški	Ormož	14:40	"	St. Ilj	13:30
brzi	Zagreba	14:51	brzi	Ljubljano	14:25
"	Ljubljano	15:02	"	Zagreb	14:35
potniški	St. Ilja	15:11	"	Avstrijo	15:37
"	Ljubljano	16:34	potniški	Čakovce	16:18
"	Avstrije	18:20	"	Fale	17:10
"	Čakovca	18:21	"	Ljubljano	17:20
"	Fale	18:41	"	Prevalje	18:34
"	St. Ilja	20:31	"	St. Ilj	18:45
"	Prevalja	21:—	"	Pragerske	19:20
"	Avstrije	21:34	"	Avstrijo	20:—
"	Čakovca	21:47	"	Čakovce	21:06
"	Ljubljano	22:—	"	Ljubljano	22:25

Mali oglasi, ki sledijo v posredovanju in socialne namene občinstva: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zenitve, doplačanje in oglaševanje trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Damske nogavice znamke »Mravlja«, nudi Srečko Pihlar, Maribor, Gosposka ulica 5. 895

Stanovanje dveh sob s pritlikinami išče stranka brez otrok. — Naslov v upravi lista.

Oreh poceni se dobe v Mariboru, Pod mostom 7 (desni brez Drave.) 1038

Pišé ažur vsake vrste, stojčče, ležeče, votle in kombinirane gube, tudi najmanjše za svilo od 2 mm naprej, ter na vseh tkaninah, posebno pa na svili in na sličnem izdeluje samo prva delavnica te stroke v Mariboru, mod. atelje: Marica Kitzler, Krekova 5. 1042

Lepa soba, solnčna, z električno razsvetljavo, odda se takoj. — Naslov pove uprava lista. 1044

Potnik, kateri bi vzel majhen novi v vsaki družini potrebujoči predmet za razpečavanje pri trgovcih s seboj, se išče. Ponudbe pod »Novost« na upravo v Mariboru. 1045

Stanovanje 2—3 sobno iščem. Plačam eventuelno najemnino za 6 mesecev v naprej. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Mirna stranka«. U.—

Pisane stroje Remington — najnovejše modele — prodaja na obroke J. Gustinčič, Maribor, Tatlenkova 14. Zahtevajte ponudbe. 969

Kupim staro zlato srebrni denar, umetno zobovje po najvišjih cenah. — Ilger-jev sin, urar in juvelir, Maribor, Gosposka ulica 15. X

Gonilne, šivalne in vezalne jermene iz la usnja nudi Ivan Kravos, Aleksandrova 13. 864

Sivani sandali in čevlji se vam podplatijo najceneje in najhitreje v mehanični delavnici Vrtna ulica št. 8. 948

Sandale, dvakrat šivane, lastni izdelek, kupite najceneje v mehanični delavnici Vrtna ulica št. 8. 949

Stanovanje eno do dveh sob išče stranka brez otrok, če mogoče v Melju. Naslov pove uprava lista. — 1004

Dobro meščansko hrano iščem za dve osebi. Ponudbe z navedbo cene pod »Dobra hrana« na upravo. U

Kovčke za potovanje vseh vrst, vseh velikosti od najmanjšega do največjega nudi po najnižjih cenah Ivan Kravos, Aleksandrova 13. 863

Sveže jajca počena

po najniž. cenah dobite dnevno pri tvrdki Jurij Ehl, Maistrova ulica 6.

Dr. Pavel V. Brežnik

JUNAKI PREKOMORSKIH POLETOV

Bogato ilustrirana knjiga velja broširana Din 36.—, vezana Din 44.—

Naroča se v knjigarni

Tiskovne zadruga v Mariboru, Aleks. c. 13.

Za lepo vreme

MARIBOR, GOSPOSKA ULICA (105. MARTINZ)
PTUJ, SLOVENSKI TRG (PETOVIA)
CELJE, ALEKSANDROVA ULICA 1

1034

Darila

za birmo!

Niklaste ure po 60 — 100 in 150 Din. Srebrne ure 220 — 280 in 320 Din. Zlate zapestne ure 350 — 400 in 450 Din. Zlate vratne verižice 95 — 150 in 200 Din dobite pri tvrdki

A. Stojec

Maribor Jurčičeva ulica št. 8